

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIT-1185/11-T

Název právnické osoby vykonávající činnost školy/školského zařízení:	Základní škola a Praktická škola, Opava, Slezského odboje 5, příspěvková organizace
Sídlo:	Slezského odboje 5/361, 746 00 Opava
IČ:	47813211
Identifikátor:	600171671
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Jiřím Kupkou, ředitelem
Zřizovatel:	Moravskoslezský kraj, ul. 28. října 117, 702 18 Ostrava
Místo inspekční činnosti:	Základní škola, Slezského odboje 5/361, 746 01 Opava
Termín inspekční činnosti:	16., 17. a 19. květen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou speciální podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu základní školy speciální a jeho souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost je zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

Aktuální stav školy

Základní škola a Praktická škola, Opava, Slezského odboje 5, příspěvková organizace sdružuje základní školu, přípravný stupeň základní školy speciální, školní družinu, speciálně pedagogické centrum, střední školu a školní jídelnu-výdejnu.

Činnost základní školy (dále jen „škola“) je zaměřena na poskytování vzdělání a základů vzdělávání žákům s mentálním postižením.

Škola realizuje vzdělávání žáků podle

- dobíhajícího vzdělávacího programu Zvláštní škola v pátém ročníku,
- dobíhajícího vzdělávacího programu Pomocná škola v druhém, třetím, čtvrtém, pátém, šestém, osmém, devátém a desátém ročníku,
- školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání pro žáky s lehkým mentálním postižením (ŠVP ZV LMP) vypracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) a podle přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) v prvním, druhém, třetím, čtvrtém, šestém, sedmém, osmém a devátém ročníku,
- školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální (ŠVP ZŠS) vypracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS) v prvním a sedmém ročníku.

Nejvyšší povolený počet žáků školy je 180. K termínu inspekční činnosti ji navštěvovalo 122 žáků v 14 třídách, využito bylo 68 procent kapacity.

Škola se nachází v centru Opavy, pro potřeby speciálního vzdělávání žáků je využívána od roku 1990. Historická budova školy je dvoupatrová, postupně se přizpůsobuje požadavkům na moderní výuku. Příjezdové komunikace, parkoviště u školy a dvě výtahové plošiny uvnitř budovy umožňují přístup a pohyb imobilním žákům. Od poslední inspekce (2008) došlo ke zlepšení materiálního zázemí pro vzdělávání. Byla vybudována nová sociální zařízení, která vyhovují osobám se ztíženou prostorovou orientací a omezeným pohybem. Proběhla výměna oken části budovy, konstrukce pro výtahovou plošinu byla zavedena do druhého patra, rekonstruována byla školní cvičná kuchyně, šicí dílna a jedna třída základní školy speciální (ZŠS) s rehabilitačním vzdělávacím programem. Zakoupena byla jedna interaktivní tabule a přenosné počítače – notebooky pro učitele.

Výuka probíhá v účelně vybavených kmenových a odborných učebnách – v počítačové učebně, místnosti pro rozvoj smyslového vnímání (snoezelen) a učebnách praktických činností (cvičná kuchyně, dílny pro pracovní vyučování, keramická dílna). Prostředí školy působí příjemně, chodby a další prostory zdobí výtvarné práce žáků a květiny. Učebny školy jsou vybaveny výškově vhodnými lavicemi a židlemi. Zázemí pro výuku tělesné výchovy, pracovní výchovy a další pohybové a relaxační aktivity žáků poskytuje školní tělocvična, školní pozemek s hřištěm s asfaltovým povrchem, pozemek pro výuku pěstitelských prací a travnaté hřiště v přilehlém parčíku.

Celá organizace má 44 zaměstnanců. Vzdělávání zajišťuje 19 pedagogů, sedm asistentů pedagoga a pět vychovatelů. Ve speciálně pedagogickém centru pracuje pět pedagogů a jedna sociální pracovnice.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola dostatečně informuje o své vzdělávací nabídce, zejména prostřednictvím dobře zpracovaných internetových stránek, na pravidelných třídních schůzkách, při individuálních konzultacích s třídními učiteli, akcích pořádaných školou, dále prostřednictvím regionální televize a regionálního tisku (Moravskoslezský deník). Škola přijímá děti s různými druhy postižení, vytváří rovné podmínky, dodržuje ustanovení příslušných právních předpisů. Zákonní zástupci žáků se na chodu školy podílejí zvláště prostřednictvím zástupců ve školské radě.

Ve spolupráci s místně příslušnými pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry jsou identifikováni, evidováni a následně ve škole odpovídajícím způsobem vzděláváni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Ve školním roce 2010/2011 je podle ŠVP ZŠS vzděláváno 11 žáků s mentálním postižením a více vadami. Žáci, kteří nemohou vzhledem ke svému tělesnému nebo smyslovému postižení a dalšímu zdravotnímu oslabení plnit požadavky vzdělávacích programů v plném rozsahu, jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP); v tomto školním roce je podle IVP vzděláváno 17 žáků. Komplexní péči o potřebné žáky zajišťují výchovný poradce, metodička prevence sociálně patologických jevů, učitelé, vychovatelé a asistenti pedagoga.

Výuka žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami probíhá formou vyučovacích bloků. V nich je sdruženo více předmětů v poměru, který odpovídá časové dotaci předmětů pro jednotlivé ročníky. Režim dne obsahuje pravidelné střídání výuky a odpočinku či hry. Některé činnosti probíhají ve skupinách a některé formou individuální výuky. Vyučování se nerealizuje pouze ve třídě, ale obsahuje také učení v blízkém okolí (vycházky, nákupy, divadelní představení atd.). Jedna třída pracuje s prvky alternativní pedagogiky *Montessori*.

Inspekční hospitace byly realizovány v třídách vzdělávajících žáky podle programu ZŠS a třídách s rehabilitačním programem s žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, popřípadě s více vadami a s autismem. Struktura vyučovacích hodin odpovídala mentálnímu schopnostem žáků. Významným nástrojem úspěšnosti je práce s individuálními možnostmi každého jedince. Důraz je kladen na upevnění základních hygienických, stravovacích a sebeobslužných návyků. Vyučující zařazují přiměřené formy práce, využívají vhodné pomůcky k usnadnění zvládnutí učiva a umožňují žákům samostatně se vyjadřovat. Veškerá činnost je provázena neustálou motivací a hodnocením výsledků. Pochvala se stává motivujícím prostředkem po každé ukončené práci i během jejího plnění. Výchovně vzdělávací proces je charakteristický činnostním učením. Nástavbou pro žáky je získávání sociálních vazeb.

Škola pořádá lyžařské kurzy (formou týdenního výcviku na běžkách v Opavě a okolí), školní výlety, pobyty ve škole v přírodě, případně zahraniční pobyt u moře pro žáky s mentálním postižením a jejich rodiče. Žáci navštěvují divadelní a filmová představení, výstavy, muzea, knihovny.

Škola podporuje prezentaci žáků na různých akcích (např. školní slavnosti, Den dětí, festival postižených dětí *Motýlek* v Kopřivnici), výstavkách žákovských prací i vydáváním školního časopisu *Lviček*. Ve školním roce 2010/2011 oslavila škola 20. výročí svého založení slavnostním shromážděním pro současné i bývalé pracovníky, čestné hosty a sponzory.

Žáci školy se účastnili řady soutěží organizovaných pro žáky škol stejného zaměření v rámci opavského regionu (např. sportovní, ve zpěvu a kreslení, soutěž zručnosti). Ve školním roce 2009/2010 sklídila žákyně školy úspěch v celostátním kole soutěže

v lehkooatletickém víceboji, další úspěch – první místo získali žáci školy v turnaji ve florbalu k výročí města Pyskowice, V mezinárodní soutěži *Veselá písnička* postoupili do krajského kola (školní rok 2010/2011).

V rámci projektu *EU – Zvyšování kompetencí učitelů a jejich žáků* se uskutečňuje celá škála terapií, kurzů a cvičení pro žáky i jejich rodiče (hipoterapie, canisterapie, arteterapie, babysigns – terapie loutkou, djembe, artisterapie, aquaterapie), vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky školy i odbornou veřejnost.

Klasifikace žáků je volena individuálně (známkou, slovním hodnocením, příp. jejich kombinací), žáci ZŠS jsou hodnoceni širším slovním hodnocením. Pro hodnocení chování využívá škola především pochvaly třídního učitele a ředitele školy, ale také informování o příkladném chování ve školním časopise a v relacích školního rozhlasu. Nejlepší žáci z každého oboru vzdělání jsou na konci pololetí oceněni udělením titulu „*Nejlepší žák školy*“.

Oblast prevence sociálně patologických jevů (SPJ) koordinuje školní metodička prevence SPJ, opírá se o zpracovanou dokumentaci (*Minimální preventivní program 2010/2011, Školní preventivní strategie na roky 2010-2014*). K úspěšnému provádění prevence přispívá dobrá spolupráce s rodiči, nabídka zájmové činnosti (šest zájmových útvarů) a volnočasových aktivit, včetně víkendových akcí. O výchovných problémech jsou prostřednictvím žakovských knížek ihned informováni zákonní zástupci žáků. Závažnější problémy řeší ředitel školy, výchovný poradce a metodička prevence SPJ se žáky ve třídách, popř. individuálně, pedagogové jednají také s jejich zákonnými zástupci.

Ve škole je vytvářeno bezpečné prostředí a příznivé klima pro vzdělávání žáků, kteří jsou pravidelně a prokazatelným způsobem seznamováni s bezpečnostními riziky, včetně předcházení úrazům. Škola zpracovala řady odborných učeben i tělocvičny, účelně využívá dané prostorové podmínky. Bezpečnost školních prostor dosahuje obvyklého standardu, v celé budově je zajištěn bezbariérový přístup. Prevence školní úrazovosti je účinná, v posledních třech školních letech je v průměru evidováno devět úrazů za rok.

Hodnocení předpokladů školy podle požadavků školského zákona

Vzdělávací nabídka školy odpovídá podmínkám jejího zařazení do školského rejstříku. Ve škole se vyučuje dle ŠVP vycházejícího z přílohy RVP ZV, upravujícího vzdělávání žáků s LMP, ŠVP pro obor vzdělávání základní škola speciální a podle dobíhajících vzdělávacích programů Zvláštní školy a Pomocné školy. Obsahy vzdělávacích oborů jsou zaměřeny na specifické požadavky žáků s mentálním postižením, zohledňují práci žáků se souběžným postižením více vadami a s poruchami autistického spektra. ŠVP ZŠS s platností od 1. 9. 2010 je zpracován podle požadavků školského zákona a v požadované struktuře dané příslušným RVP ZŠS. Na svém jednání se k němu vyjádřili členové školské rady. Vychází z reálných podmínek a možností školy, zohledňuje potřeby a možnosti žáků se SVP. Disponibilních hodin škola převážně využila v rámci povinných předmětů k posílení výuky psaní, počtů, tělesné a hudební výchovy.

Ředitel školy je ve funkci od roku 2003. Splňuje požadavky pro výkon funkce a plní právní povinnosti vyplývající z příslušných ustanovení školského zákona. Absolvoval studium pro

ředitele škol a řadu dalších vzdělávacích kurzů. Vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a činnost školské rady.

V době inspekční činnosti zajišťovalo vzdělávání ve škole 19 učitelů, sedm asistentů pedagoga a pět vychovatelů. Podmínky odborné kvalifikace nesplňují dva učitelé a jedna asistentka pedagoga. Organizační zajištění výuky vhodně využívá odbornou kvalifikaci učitelů.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) probíhá plánovitě dle stanovených podmínek a individuálních plánů jednotlivých pedagogů. Odpovídá finančním možnostem školy a respektuje požadavky pedagogů. Mezi stanovené priority patří studium ke splnění kvalifikačních předpokladů a studium k výkonu specializačních činností.

Ředitel školy spolupracuje se školskou radou. Účastní se jednání, informuje o činnosti školy a přijímá opatření na základě jejích podnětů. Zákonné zástupce žáků škola pravidelně informuje o výsledcích vzdělávání žáků na třídních schůzkách (dvakrát ročně), prostřednictvím žákovských knížek, telefonicky i elektronickou cestou, na internetových stránkách a při osobních konzultacích. K práci třídních učitelů, výchovného poradce a metodičky SPJ patří i návštěvy v rodinách problémových žáků.

Při péči o potřebné žáky škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v regionu podle druhu zdravotního postižení, odbornými dětskými lékaři, Denním stacionářem pro děti s kombinovanými vadami Mraveneček v Opavě, s organizacemi Sírius v Opavě, Charita Opava, EUROTOPIA Opava, KVIC – pracoviště Opava (DVPP, praxe asistentů pedagoga), Rotary klub – pobočka Opava (PARADEN - závod vozíčkářů v centru města Opavy, pěvecká soutěž), Městskou knihovnou v Opavě (akce Noc s Andersenem), okresním výborem Sdružení pro pomoc mentálně postiženým v Opavě (organizace pobytových akcí, soutěží). Ve škole probíhá odborná praxe studentů Slezské univerzity v Opavě i dalších středních a vysokých škol s pedagogickým zaměřením.

Tradicí má spolupráce s polskou speciální školou v Pyskowicach (společné akce žáků i pracovníků obou škol – např. Den rodiny, výměna zkušeností mezi pedagogy) se speciální školou v Sabinově na Slovensku (kontakty formou elektronické komunikace) a Základní školou Opava, Mařádkova 15 (spolupráce postižených a zdravých dětí).

V oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT) škola využívá jednu interaktivní tabuli, čtyři přenosné datové projektory, 10 osobních počítačů připojených k internetu v počítačové učebně, které slouží k výuce. Učitelé při výuce používají přenosné počítače – notebooky.

Finanční předpoklady školy byly posuzovány na základě výkonových a ekonomických ukazatelů za roky 2008 až 2010. Příspěvkové organizaci byly v hodnoceném období přiděleny finanční prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a účelové neinvestiční dotace na rozvojové programy. Dále příspěvková organizace hospodařila s příspěvkem na provoz, účelovými dotacemi na projekty souvisejícími se vzdělávací činností a neinvestičními dotacemi na úhradu nového oboru – Praktická škola jednoletá a opravu střechy od zřizovatele. Další prostředky příspěvková organizace získala provozováním hlavní a doplňkové činnosti za pronájem tělocvičny, z Evropského sociálního fondu (ESF) na různé projekty a z četných sponzorských darů, především od firem, které byly využity hlavně na zlepšení vybavení školy a na zakoupení rehabilitačních pomůcek.

Na provozní výdaje zřizovatel poskytoval finanční prostředky v dostačující míře. Hospodářský výsledek školy byl kromě roku 2008 kladný. V roce 2010 škola získala

investiční prostředky od zřizovatele, které použila na rekonstrukci osvětlení a sociálního zařízení. Rekonstrukce byly částečně hrazeny také z vlastních zdrojů.

Dotace ze státního rozpočtu činily v hodnoceném období v průměru 88 % z celkových neinvestičních výdajů. Škola je použila především na mzdové výdaje a s nimi spojené zákonné odvody, učebnice, učební pomůcky a na DVVP.

Na platy zaměstnanců, ostatní osobní výdaje, učebnice a učební pomůcky získala škola navíc prostředky z ESF, nejvyšší byly v roce 2010. Výdaje na učebnice a učební pomůcky částečně hradil také zřizovatel a výdaje na DVPP v roce 2009 byly hrazeny kromě státního rozpočtu z vlastních zdrojů.

V letech 2008 a 2009 byly platy zaměstnanců posíleny o finanční prostředky z rozvojových programů, vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Finanční prostředky z rozvojových programů ve sledovaných letech škola rovněž využila na kompenzační pomůcky a na školní potřeby pro žáky 1. ročníku základního vzdělávání.

Škola průběžně provádí autoevaluaci. Vyučující zpracovali vlastní hodnocení za školní rok 2007/2008 a 2008/2009. Vnitřní kontrolní mechanismy jsou funkční, řídí se plánem kontrol a hospitací. Sledované oblasti jsou pro jednotlivé měsíce školního roku jasně stanoveny.

Informační a komunikační systém je funkční. Vyučující sledují informace ve sborovně, funguje elektronická pošta, telefonický i osobní kontakt. Úroveň komunikace se zákonnými zástupci žáků odpovídá potřebám školy, vyučující a zákonní zástupci upřednostňují osobní setkání.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola poskytuje vzdělávání v souladu s platnými učebními dokumenty a v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Škola při vzdělávání žáků respektuje zásady a cíle školského zákona, zejména rovný přístup ke vzdělání. Dodržuje stanovená pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Funkční organizace výuky a metodické dovednosti učitelů podporují rozvoj klíčových kompetencí žáků. Individuální přístup k žákům a spolupráce vyučujících s asistenty pedagoga je velmi efektivní. Systematická práce ředitele provázená prací vyučujících vede k vytváření pozitivního vzdělávacího klimatu.

Škola vhodně organizuje a zajišťuje bezpečnost žáků a vytváří podmínky pro jejich zdravý fyzický i psychický vývoj v souladu s příslušnými ustanoveními školského zákona. Vyhodnocuje zdravotní a bezpečnostní rizika a přispívá k minimálnímu výskytu rizikového chování.

Finanční zdroje, které měla škola ve sledovaném období k dispozici, byly dostatečné k zabezpečení ŠVP.

Příloha inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Moravskoslezském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Ostravě dne 15. června 2011

razítko

Mgr. Rostislav Galia, školní inspektor

Rostislav Galia v. r.

Mgr. Eliška Birková, školní inspektorka

Eliška Birková v. r.

Bc. Blanka Benčíčová, kontrolní pracovnice

Blanka Benčíčová v. r.

Datum a podpis ředitele školy/školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Ostravě dne 16. června 2011

razítko

Mgr. Jiří Kupka, ředitel

Jiří Kupka v. r.

Připomínky ředitele školy

Datum	Text
30. 6. 2011	Připomínky nebyly podány.